

Posudek školitele na diplomovou magisterskou práci Petra Tomana Popularizace vědeckého poznání na příkladu Hrdličkova muzea člověka v letech 1929-1939

Je třeba předeslat, že práci Petra Tomana, se kterým spolupracuji již delší dobu, považuji za zdařilou a rozhodně ji doporučím k obhajobě, nicméně si neodpustím několik komentářů, které snad vystihují některé její limity. Téma práce se profilovalo postupně (bylo zřejmé, už v návaznosti na téma bakalářské práce Petra Tomana bude cirkulovat někde kolem dějin biologické antropologie a eugeniky, vzhledem k pracovnímu zařazení školitele pak bylo Hrdličkovo muzeum celkem jasnou volbou) a nakonec se ustálilo na problematice popularizace vědeckého poznání. Zde spatřuji první úskalí práce – název a teoretický úvod ne zcela odpovídá praktickému zpracování a popularizaci se věnuje (i s ohledem na citovanou literaturu) vlastně jen okrajově (lze jistě oprávněně namítnout, že muzea jsou bytostně popularizačními institucemi). Vztah vědeckých komunit a veřejnosti, jednou z jehož faset je i popularizace, je důležitým a zvláště v českém kontextu ne zcela vytěženým tématem, ambici zkoumat popularizaci vědeckého poznání *na příkladu* Hrdličkova muzea však práce naplňuje v míře sice dostatečné, v žádném případě však ideální. V tomto ohledu (ačkoliv autor se správně zaštituje i literaturou zabývající se novou muzeologií a historií muzejnictví, zejména pak antropologického a etnologického) bych očekával o stupeň větší erudici v historicko-vědní literatuře zaměřené na popularizaci (program, ve kterém se práce obhazuje, je však antropologie, nikoliv dějiny vědy a proto nemusí být tato připomínka brána v potaz). Obvykle nebývám nakloněn tomu, když se na práci hodnotí to, co v ní není (každá práce, i z těch nejlepších, v porovnání s korpusem vědění, který potenciálně obsahovat mohla, je v zásadě naprosto bez obsahu – „práce by mohla obsahovat to či ono...“ – mohla, ale prostě je o něčem jiném), zde se však tohoto prohřešku dopustím sám a bohužel musím konstatovat, že množství materiálu, které se během řešení grantu, jehož nositelem PT byl, podařilo nashromáždit, mnohonásobně (řekl bych v řádu deseti- až stonásobků) převyšuje svým počtem ale i obsahem to, co nakonec bylo v práci použito. Nepochybují o tom, že práce byla provedena kvalitně – jen je třeba říci, že Petrova opatrnost a pečlivost při zpracovávání zejména archivních zdrojů vedla místy k tomu, že některé, snad (tak jak se v sebraném množství materiálu orientuji) zdroje by byly i pro to, co chce PT v práci říci, vhodnější.

Spolupráci s autorem bych měl tendenci líčit téměř idylicky, vždy splnil to, na čem jsme se dohodli, byl dochvilný a pracovitý, co jsem však poněkud místy postrádal, byla vlastní invence, nikoliv snad při psaní samotného textu, ale zejména při opatřování zdrojů a také vyhledávání případných nových pramenů, které by pro téma popularizace bylo (zřejmě) možno vytěžit. PT vzorně plnil, na

čem jsme se dohodli, ne vždy však (a nepřičítám to snad nějaké jeho nesamostatnosti, jako spíše jeho pečlivosti a opatrnosti) autor udělal ono pomyslné „něco navíc“. Například archivní fondy jsou tak využité jen částečně a jednalo se pouze o ty, které školitel doporučil. Obecně lze říci, že téma šlo vyčíst větší hloubky i šíře, nicméně to zřejmě není proveditelné v rámci diplomové práce. Za zřejmě největší nedostatek práce, který však je odvislý od znalostí a představivosti čtenáře, považuji absenci obrazové přílohy, zvláště mohla-li se zakládat na dobře dostupných materiálech. Usnadnila by, vzhledem k tomu, že se jedná o téma ze značné části založené na vizualitě a „typech pohledu“ (muzeum je instituce, kam se lidé, viděno ze strany návštěvníka, chodí dívat na věci v určitém kontextu, které považují z nějakého důvodu za zajímavé), výklad a lépe by ilustrovala např. ideální i realizovanou podobu HMČ, tak jak vznikla ve 20., resp. 30. letech 20. století.

Co se formální stránky práce týče, považuji stránkový rozsah i množství citované literatury a její výběr za více než dostatečný, po literární stránce je text psán srozumitelným, úsporným a hezkým stylem, ovšem odstrašující je autorův přístup ke gramatice. Bohužel, nejsem ochoten a vzhledem k nikoliv tak alarmujícímu, ale podobnému přístupu ke gramatice ani schopen v rukopisu takové chyby odstranit.

I přes zmíněné nedostatky odvedl Petr Toman kvalitní a především velmi užitečný kus práce, která nalezne bezprostřední praktické (dokumentace sbírkových předmětů HMČ) i publikační uplatnění. Dle přesvědčivosti obhajoby navrhuji hodnotit práci jako **velmi dobrou až výbornou**. Doufám, že PT bude dále stát, navzdory tomuto snad až příliš kritickému posudku školitele, o další spolupráci – většina připomínek totiž směřuje k tomu, aby téma, které je podle mého názoru důležité a s velkým potenciálem, dále rozvedl a zpracoval.

V Praze 13. 6. 2014

Marco Stella